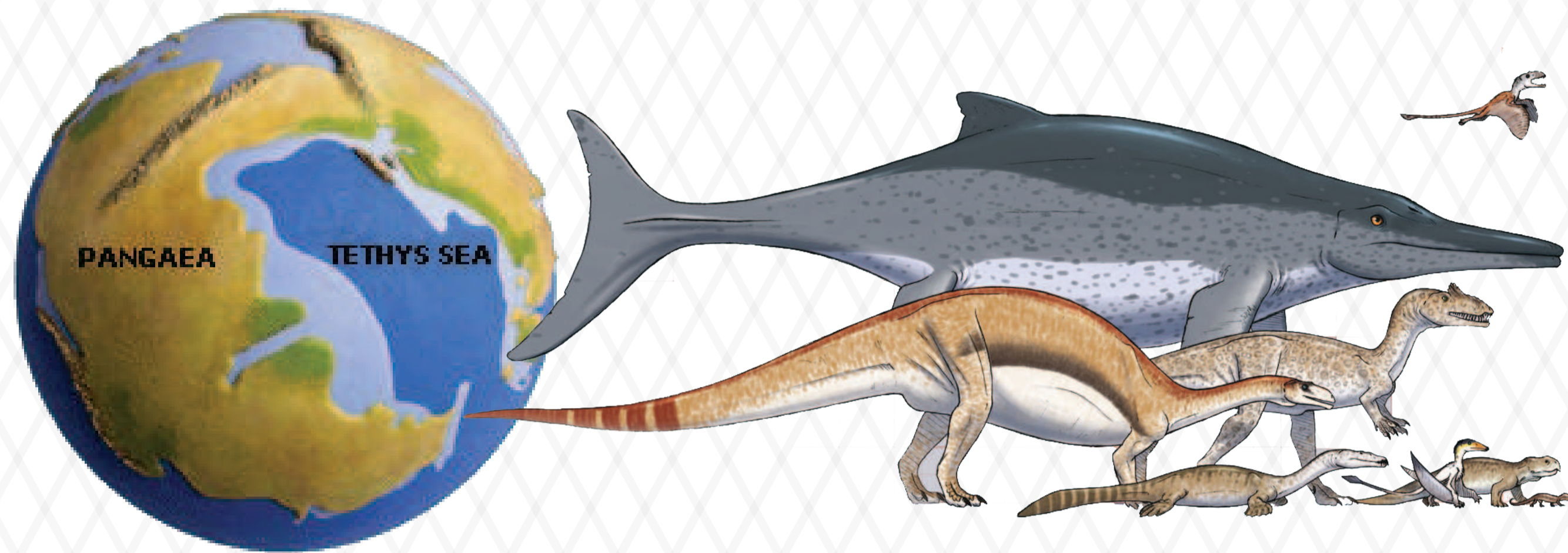

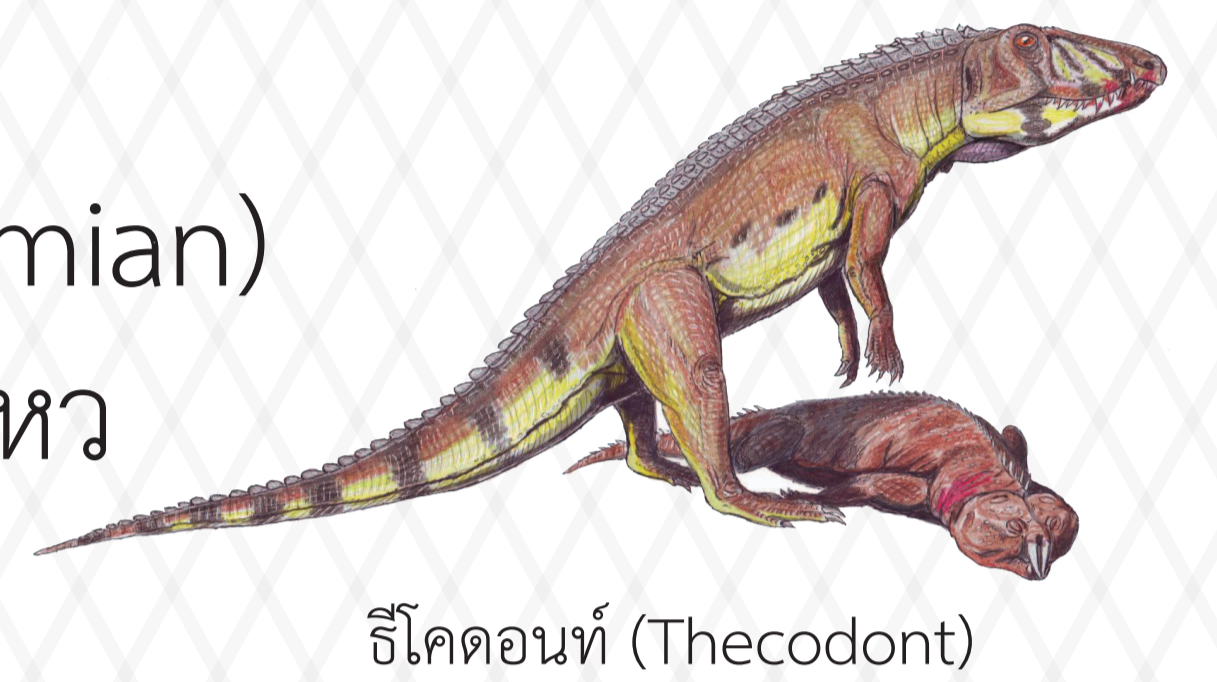
หลักฐานจากซากดึกดำบรรพ์ (Fossil) ทำให้ทราบว่า ไดโนเสาร์ปรากฏตัวขึ้นบนโลกตั้งแต่ 225 ล้านปีก่อน ก่อนจะสูญพันธุ์ไปเมื่อ 65 ล้านปีก่อน เป็นเวลายาวนานถึง 165 ล้านปี ที่พวกมันครองโลกใบนี้ ซึ่งยุคที่ไดโนเสาร์มีชีวิตอยู่เรียกว่า **“มหายุคมีโซโซอิก (Mesozoic Era)”** ซึ่งประกอบด้วยสามยุค

โลกของไดโนเสาร์ Dinosaur World

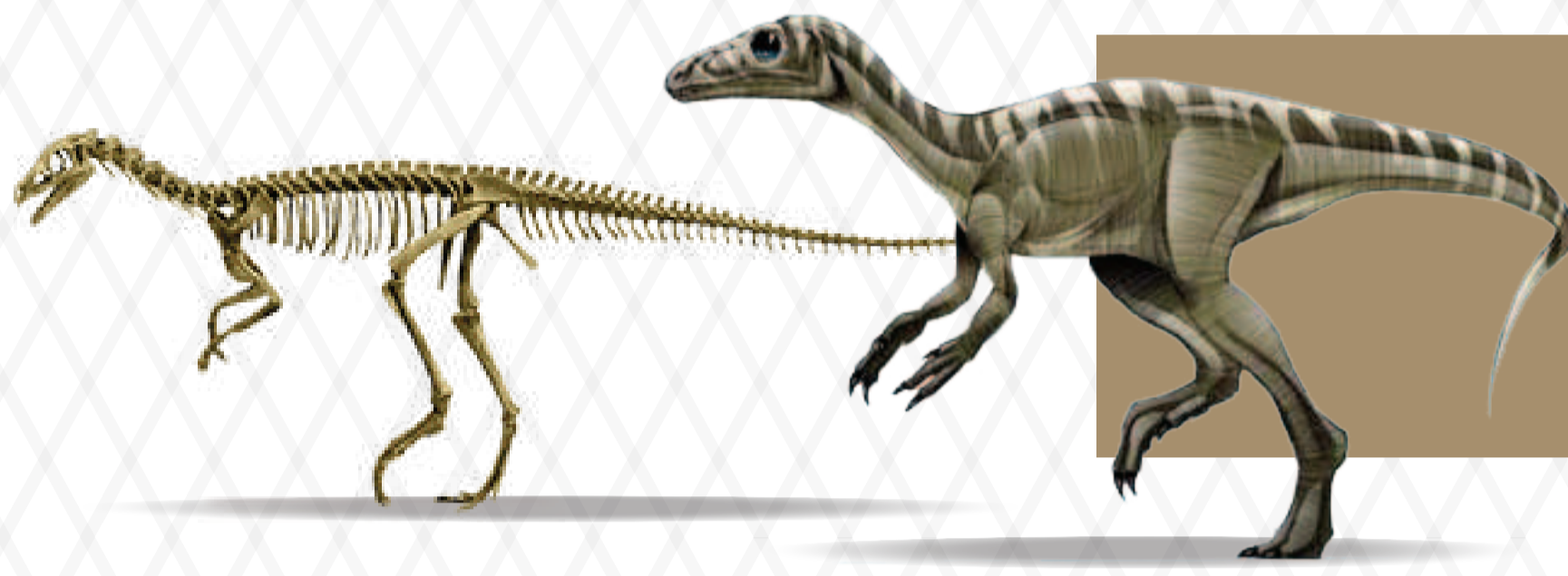
ยุคไทรแอสสิก (Triassic) ราว 250 - 200 ล้านปีก่อน

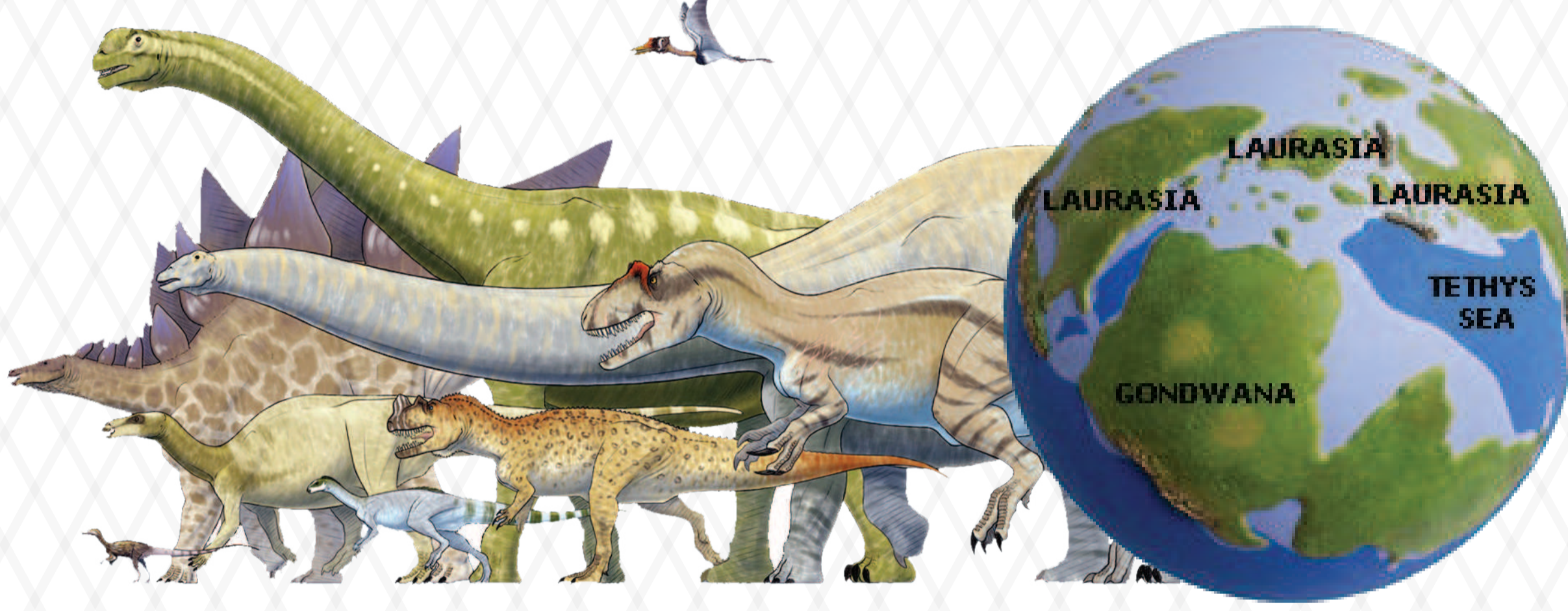
ไดโนเสาร์ปรากฏครั้งแรกช่วงกลางยุคของนี้ ราว 225 ล้านปีก่อน โดยวิวัฒนาการมาจากสัตว์เลื้อยคลานที่เดินด้วยขาหลังอย่าง **“ธีโคดอนท์ (Thecodont)”** ซึ่งถือกันว่าเป็นบรรพบุรุษของไดโนเสาร์ โดยระยะแรกพวกมันยังมีขนาดเล็ก และต้องอาศัยอยู่ร่วมกับสัตว์เลื้อยคลานอย่าง กิ้งก่า เต่า จระเข้ และสัตว์เลื้อยลูกด้วยนมที่หลงเหลือหลังการสูญพันธุ์ครั้งใหญ่ของสิ่งมีชีวิตในยุคเพอร์เมียน (Permian) บนแผ่นทวีปต่าง ๆ ที่ติดกันเป็นผืนเดียวเรียกว่า **“พันเจีย (Pangaea)”** การที่พวกมันสามารถเคลื่อนไหวได้ด้วยสองขาหลัง ทำให้มีความคล่องตัวในการล่าหรือหาอาหารมากกว่าสิ่งมีชีวิตกลุ่มอื่น ๆ

ธีโคดอนท์ (Thecodont)

“อีโอร่าปเตอร์ (Eoraptor)” ไดโนเสาร์ที่มีอายุเก่าแก่ที่สุดอาศัยอยู่ในทวีปอเมริกาใต้ ราว 225 ล้านปีก่อน ถูกค้นพบที่ประเทศอาร์เจนตินาในปี พ.ศ. 2534 (ค.ศ. 1993) โดยพอล เซเรโน (Paul Sereno) นักบรรพชีวินวิทยาแห่งมหาวิทยาลัยชิคาโก

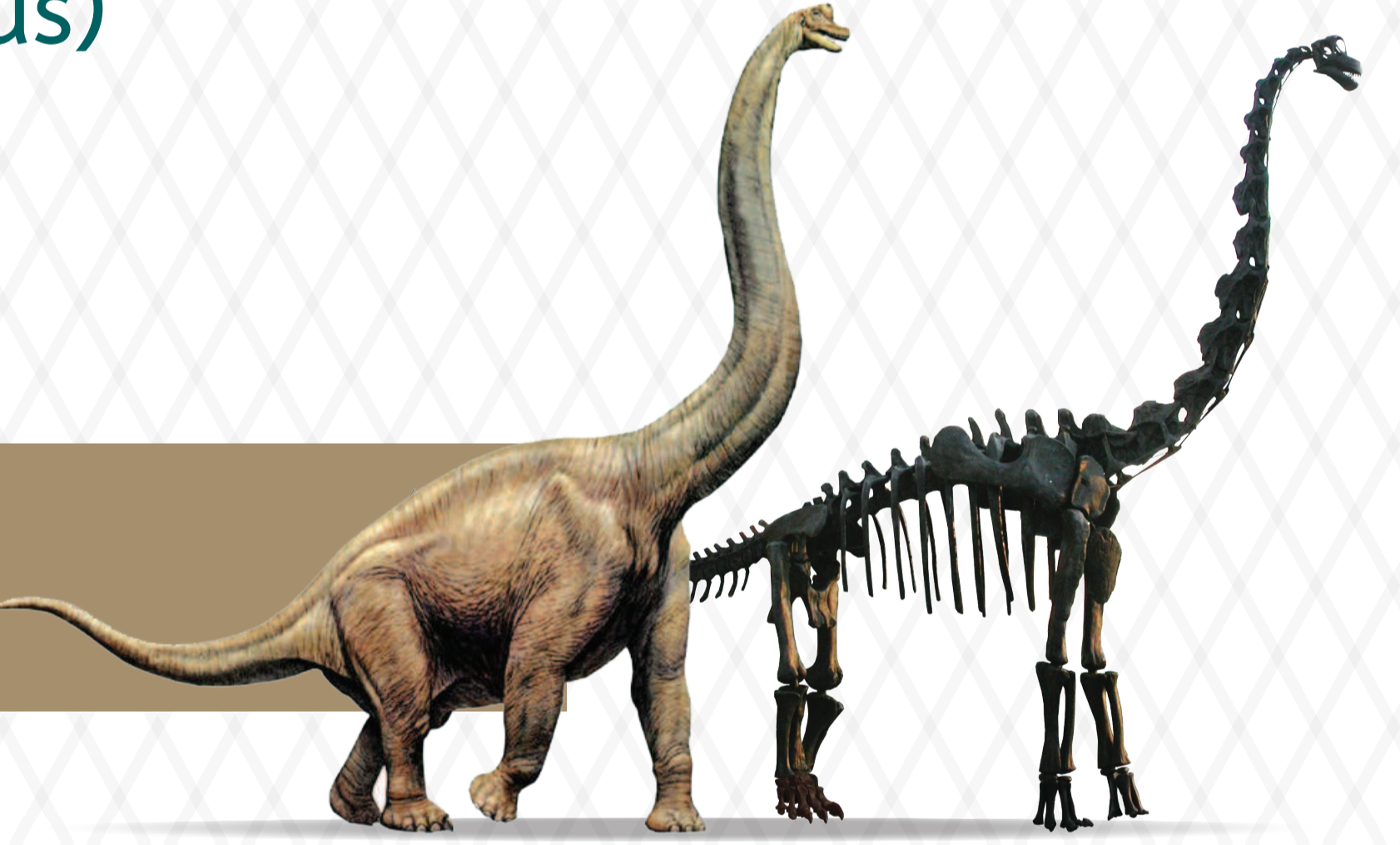
ยุคจูแรสสิก (Jurassic) ราว 200 - 145 ล้านปีก่อน

ผืนแผ่นดินใหญ่พันเจียแยกออกเป็นแผ่นดินส่วนเหนือ หรือ **“ทวีปลอเรเซีย (Laurasia)”** และแผ่นดินส่วนใต้ หรือ **“ทวีปกอนด์วานา (Gondwana)”** คั่นกลางด้วยมหาสมุทร จึงได้รับอิทธิพลความชื้นจากทะเลพัดพาเข้ามาในแผ่นดินทำให้เกิดฝน พืชพรรณเริ่มงอกงาม นับเป็นยุคทองของไดโนเสาร์พวกมันสามารถขยายเผ่าพันธุ์ได้อย่างมากมาย ทั้งพวกกินเนื้อ-กินพืชขนาดใหญ่อย่าง **ไดโนเสาร์คอยาวตระกูลซอโรพอด (Sauropod)** หรือขนาดเล็กจิ๋วอย่าง **คอมโซกนาทัส (Compsognathus)** บนท้องฟ้าปกครองด้วยสัตว์เลื้อยคลานบินได้อย่าง **เทอโรซอร์ (Pterosaur)** และได้มหาสมุทรก็เต็มไปด้วยสัตว์เลื้อยคลานในทะเลอย่าง **อิกธิโอซอร์รัส (Ichthyosaurus)** สิ่งมีชีวิตกลุ่มอื่นจึงจำเป็นต้องวิวัฒนาการให้มีขนาดเล็กลงเพื่อหลบหนี และหลีกเลี่ยงให้ไดโนเสาร์ก้าวมาครองโลกนี้แทนในที่สุด

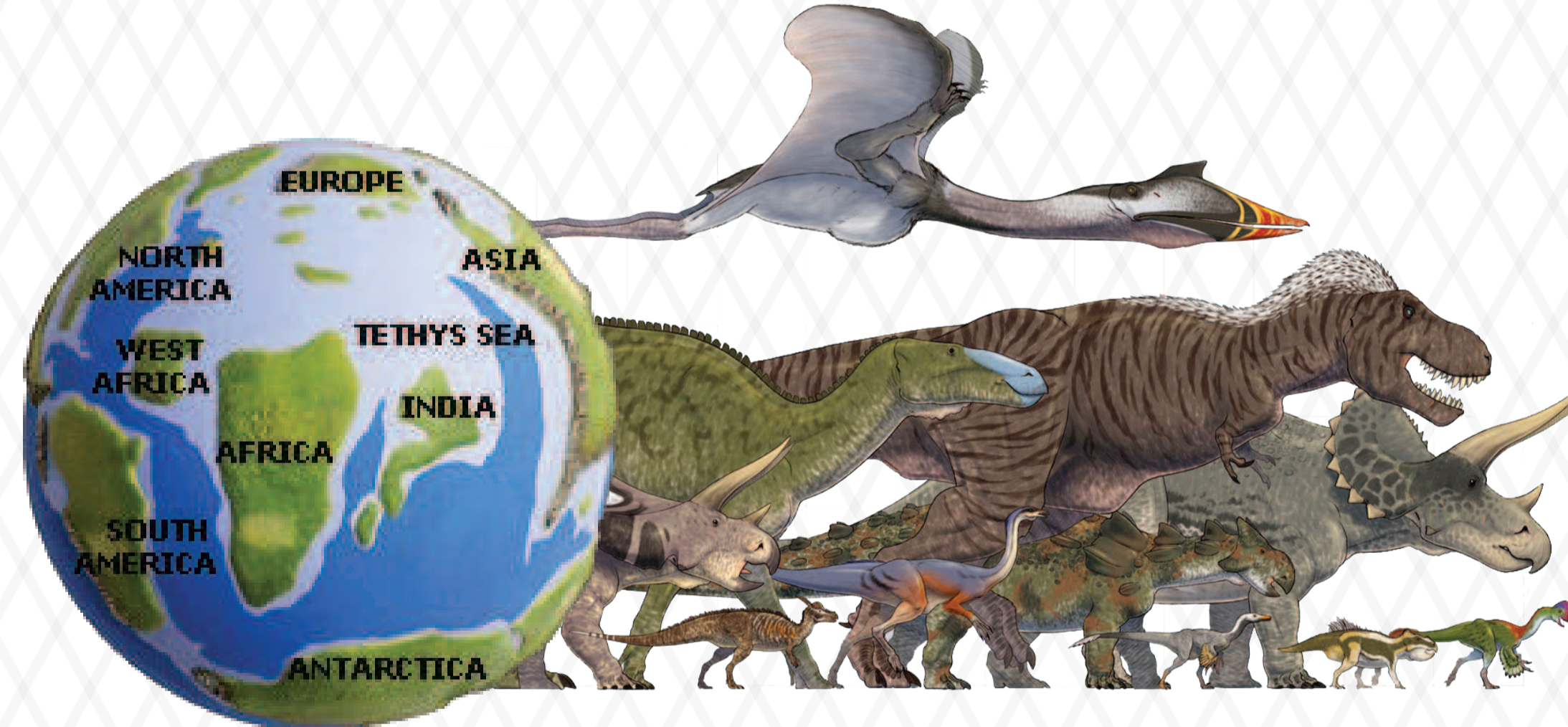

เทอโรซอร์ (Pterosaur)

“แบรคิโอซอร์รัส (Brachiosaurus)” เคยเป็นซอโรพอดที่ตัวใหญ่ที่สุดที่เคยพบ ยาว 30 เมตร สูง 14 เมตรโดยประมาณ มีชีวิตอยู่ในยุคจูแรสสิกตอนปลาย ราว 155 - 140 ล้านปีก่อน เป็นที่รู้จักจากการปรากฏตัวในภาพยนตร์เรื่อง “จูราสสิคพาร์ค (Jurassic Park)”

ยุคครีเทเชียส (Cretaceous) ราว 145 - 65 ล้านปีก่อน

ผืนทวีปแยกออกจากกันเริ่มดูคล้ายทวีปในยุคปัจจุบัน เกิดหนองบึงในแผ่นดิน มีพืชดอกหลายชนิดเกิดขึ้น ยุคนี้ไดโนเสาร์มีชนิดพันธุ์หลากหลายที่สุด กระจายตัวอยู่ทั่วผืนแผ่นดินในโลก เช่น **ไทแรนโนซอร์รัส (Tyrannosaurus)** ไดโนเสาร์กินเนื้อที่มีชื่อเสียงที่สุด **ไทรเซอราทอปส์ (Triceratops)** ไดโนเสาร์ยักษ์สามเขา **สไปโนซอร์รัส (Spinosaurus)** ไดโนเสาร์นักล่าซึ่งมีหัวกะโหลกคล้ายจระเข้ยักษ์ และ **แองคิโลซอร์รัส (Ankylosaurus)** ก่อนจะสูญพันธุ์ในปลายยุคครีเทเชียส ราว 65 ล้านปีก่อน

ไทแรนโนซอร์รัส (Tyrannosaurus)

ไทรเซอราทอปส์ (Triceratops)

สไปโนซอร์รัส (Spinosaurus)

แองคิโลซอร์รัส (Ankylosaurus)

“กิก้าโนโตซอร์รัส (Giganotosaurus)” มีถิ่นอาศัยอยู่ที่ทุ่งปาดาโกเนียในประเทศอาร์เจนตินาช่วงต้นยุคครีเทเชียส ราว 112 - 90 ล้านปีก่อน ถูกยกให้เป็นไดโนเสาร์กินเนื้อที่ใหญ่ที่สุด และได้ปรากฏตัวในเกมส์ Dino Crisis 2 ในฐานะตัวอันตรายที่สุดระหว่างปฏิบัติการกิจด้วย

เรียบเรียงข้อมูลจาก

- “กำเนิดใหม่ไดโนเสาร์” ศูนย์วิจัยและการศึกษาบรรพชีวินวิทยา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- “ซากดึกดำบรรพ์และไดโนเสาร์” ฝ่ายเผยแพร่และประชาสัมพันธ์กรมทรัพยากรธรณี
- ข้อมูลสืบค้นทางอินเทอร์เน็ต Natural History Museum (<http://www.nhm.ac.uk/discover/dino-directory/timeline/late-triassic/gallery.html>)

นิทรรศการ ไดโนเสาร์ เรื่องเล่าจากฟอสซิล
59-07 / No. 01

ผลิตโดย
โครงการกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ สำนักงานอุทยานการเรียนรู้ (TK park)
สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน)
ศูนย์วิจัยและการศึกษาบรรพชีวินวิทยา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม